

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਐਰਿਕ ਵੈਸਟਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਕਪੂਰ, ਜੇ.

ਬਖਸ਼ੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਮੁਦਈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਸੂਬਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1950

11 ਸਤੰਬਰ

1944 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਐਪੀਆਈ ਨੰ. 669.

ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ - ਕਾਂਗੜਾ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਵਧਣ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖ - ਬੇਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਅਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਅਜਿਹੇ ਰੁੱਖ ਭਾਵੇਂ ਬੇਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ-ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ (XVII) - ਦਾ 1887)-ਸੈਕਸ਼ਨ 42।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗੜਾ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿੱਚ ਬੇਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰੁੱਖ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਸ਼ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਐਸ.ਐਸ.ਦੁਲਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 7 ਦਸੰਬਰ, 1943 ਨੂੰ ਉਸ ਓ.ਜੀ. ਮਨੀ ਰਾਮ ਖੰਨਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਕਾਂਗੜਾ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿਖੇ, ਮਿਤੀ 14 ਅਗਸਤ, 1943, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਡੀ ਕੇ ਮਲਾਜਨ ਅਤੇ ਡੀ ਐਨ ਅਵਸਥੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ। ਏ.ਐਨ. ਗਰੋਵਰ ਅਤੇ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਕਪੂਰ, ਜੇ.-ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਿੱਖਿਅਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰ, ਜੇ.

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

VOLX

ਜੱਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਕਾਂਗੜਾ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ। ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚਿਲ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਉਗਾਉਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਰਬਾਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ।

ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਟਿੱਕਾ ਕਸੇਟੀ ਦਾਖਲੀ ਘਲੋਰ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੀਆਂ ਚਿੱਲੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਹੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਲਕੀ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ।

ਰਾਜ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁਣ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਰਾਜ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਨ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿੰਦੂ ਲਈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਦੇ ਹਨ:-

(3) ਕੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੂਟ ਹੈ?

(4) ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

(5) ਕੀ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪੋ-ਆਪਣਾ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖ ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਹਨ?

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ, ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ 1868 ਵਿਚ ਨੂੰ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਦਰਖਤ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੋ ਕਿ ਮੋਹਰੀ ਪਟਵਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 5/1 ਅਤੇ 2, ਅੰਸ਼, ਕੁਝ ਖਾਸ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਕ ਐਲਾਨਨਾਮਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ 1868 ਦੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਾਂਤ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੋਲ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਉੱਗੇ ਸਾਰੇ ਦਰੱਖਤ ਰਾਜ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਖਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਹੱਕ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਧਣ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਨ। ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੇ ਦਰੱਖਤ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੇਸਟ ਲੈਂਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖੇਵਟ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ- ਉਹੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

VOL.X

ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ- ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ।

ਜੇ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਲ 1889 ਦੀ ਮਿਸਟਰ ਲਾਇਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਹੀਂ ਲਿਆ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 1868 ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ । ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਰਾਜੇ ਕੋਲ ਸੀ । ਮਿਸਟਰ ਲਾਇਲ ਦੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਖੇਤਦਾਰ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਮਾਲਕ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ) ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਸਨ । ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਪਰ ਰਾਜ ਜੰਗਲਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜਾਂ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲੀ ਰੁੱਖ ਉਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ।

ਈਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 30 'ਤੇ ਪੈਰਾ 30 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ-

“ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ, ਇਸਲਈ, ਜੰਗਲੀ ਰੁੱਖਾਂ ਜਾਂ ਝਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਢੱਕੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਫਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ । ਦਰਖਤ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਵਸਨੀਕਾਂ (ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਲਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਲੱਕੜ, ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਸੰਦਾਂ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲੱਕੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ- ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਕ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਫਿਰ ਪੰਨਾ 134 'ਤੇ ਪੈਰਾ 175 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ-

"ਪਰ ਇਕ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਰਾਗ ਦੇ ਖੇਤ, ਵਾੜੇ ਦੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ, ਦੀਵਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਪਲਾਟ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਪਾਈ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਕਸ਼ੇ ਅਤੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਂਝੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਨਾਲ। ਕੂੜੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯੋਜਨਾਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਵੀਂ ਦਰਜਾਬੰਦੀ (ਬੱਚ) ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਜਿਹੀ ਸਾਰੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ। ਜੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਰਗ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ। ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇਕੋ-ਇਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਉਹ ਸਨ-

ਮੌਜਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।"

ਪੰਨਾ 152 'ਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਨਾ 154 'ਤੇ ਨਿਯਮ 10 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਹੈ-

"ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਚਿਲ ਦੇ ਦਰੱਖਤ, ਭਾਵੇਂ ਖੇਤਾਂ ਜਾਂ ਬਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧਦੇ ਹੋਏ, ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ

ਸ਼ਾਹੀ ਰੁੱਖ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੁਦਰਤ (ਬੰਜਰ ਮਕਬੂਜ਼ਾ) ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਗ ਰਹੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਤੋਂ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਕਾਸ਼ਤ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਸ਼ਤ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਤਿਆਗ ਦੇਵੇਗੀ। ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫ਼ਸਰ ਨਵੇਂ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਕਾਸ਼ਤ ਵਾਲੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਦਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਇਸ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਪੰਨਾ 146 'ਤੇ ਪੈਰਾ 191 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੇ ਰੁੱਖ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਪੈਰਾ 191 ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਪੰਨਾ 146 'ਤੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-

“ਦੁਬਾਰਾ, ਧਾਰਾ 33 ਅਤੇ 34 ਵਿੱਚ, 6 ਜਨਵਰੀ, 1887 ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 347 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ, ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਕਾਸ਼ਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹੀ ਰੁੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।, ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਜੋਂ ਨਵੇਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ।”

ਇੱਕ ਨੋਟ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 136 ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਲਗਭਗ ਹਰੇਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਛੋਟੇ ਪਲਾਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਰੇਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਰਪੀਅਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਲਾਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਰਿਪੋਰਟ ਫਿਰ ਜਾਰੀ ਹੈ-

ਉਤਰਿਆ ਗਿਆ ਪੱਤਰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇਸ ਨਿਯਮ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਅਥਾਰਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਿਆਇਤ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਅਤੇ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਅਜੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਜੋ ਮੈਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜੰਗਲ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਾਂਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਆਇਤ ਹੁਣ, ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਲਈ, ਸਾਂਝੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਲਟਕਦੇ ਹਨ: ਜੇ ਕੋਈ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਟਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਅਗਲਾ ਸਾਲ 1897 ਦੀ ਕਾਂਗੜਾ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਬਾਰੇ ਐਂਡਰਸਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੈਰਾ 21 ਦੇ ਪੰਨਾ 5 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ-

"1868 ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਆਲਟੋ 'ਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਦਰਖਤਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਸੀ 'ਗੜ੍ਹੂ ਖਰੇਟਰ', ਜਾਂ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਏ ਪਰਾਗ ਦੇ ਖੇਤ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਗਭਗ ਉਨਾ ਹੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖੇਤਾਂ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋ ਆਨੇ ਘਮਾਓ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।"

ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਇੱਕ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ- ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪੰਨਾ 1 'ਤੇ ਡੇਹਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਆਫ਼ ਰਾਈਟਸ ਨਾਲ ਡੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਉਸੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ - ਪੰਜਾਬ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ-

"2. (ਏ) ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਖੇਤਾਂ 'ਤੇ ਦਰਖਤ 'ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ' ਦੇ ਹਨ।

(ਬੀ) ਖਰੇਟਾਰਾਂ 'ਤੇ ਦਰਖਤ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੋਧੇ ਗਏ ਬੰਦੋਬਸਤ 'ਤੇ ਦੋ ਆਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਘਮਾਓ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਰੁੱਖਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਲਕੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਹੋਵੇ, ਖਰੇਟਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

(c) ਬਿਨਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਹਿਤ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉੱਗ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਬੁਰਸ਼ਵੁੱਡ ਅਤੇ ਦਰੱਖਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਈਆਂ ਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਟਿੱਕੇ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਹੋਵੇ। ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਖਰੇਟਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉੱਗਦੇ ਸਾਰੇ ਬੁਰਸ਼ਵੁੱਡ ਅਤੇ ਦਰੱਖਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ, ਭਾਵੇਂ ਬੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਰੁੱਖ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਨ, ਲੋਕ ਬਰਤਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਹੁਣ ਜੋ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਬੁਰਸ਼ਵੁੱਡ ਅਤੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਖੇਤਾਂ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਬੁਰਸ਼ਵੁੱਡ ਅਤੇ ਦਰੱਖਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਖੇਤਾਂ ਅਤੇ ਖਰੇਟਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਪੈਰਾ 3 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਸੱਜੇ-ਧਾਰਕਾਂ" ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸਨ

ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜੰਗਲੀ ਉਪਜਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਘਾਹ, ਬਾਲਣ, ਪੱਤਿਆਂ, ਰੋਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੱਕ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਲ. ਸੂਬਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਪੈਰਾ 4(1) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ-

"ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾਬੱਧ ਅਤੇ ਅਣ-ਨਿਸ਼ਾਨਿਤ ਜੰਗਲ ਅਤੇ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ"।

ਅਤੇ ਪੈਰੇ 2 ਅਤੇ 3 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਪੈਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ-

"ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮਾਲੀਏ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਸ਼ਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸਿਰਫ਼ ਪੈਰਾ 4(2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ।"

ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਗ ਰਹੇ ਦਰੱਖਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਿਡਲਟਨ ਦੀ ਸਾਲ 1913 ਦੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 25 ਪੈਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-

1868 ਦੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਕੀਮਤੀ ਰੁੱਖ ਸਨ।

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਉਸ ਬੰਦੋਬਸਤ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਸ਼ਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੇ। 1868 ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਲਾਇਲ ਦੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਰਿਪੋਰਟ (ਪੈਰਾ-191) ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਹੈ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਇਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ। 1868 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਮ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੋਏ ਸਨ; ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਟਰੇਸ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ।"

ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 1868 ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਗੂੜ੍ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 1868 ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ, ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਲਗਭਗ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਸੀ, "ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਬਾਰੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੇ ਜੰਗਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ," ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਡੇਹਰਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਸਨ।

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਅਤੇ ਹਮੀਰਪੁਰ ਤਹਿਸੀਲਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਖਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇ ਸਵਾਲ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਲਾਇਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਮਤਭੇਦ ਸਨ- ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਰਿਆਸਤ-ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੰਨ 1916 ਤੱਕ। ਹਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਨੰ: 322-ਫੌਰੈਸਟ, ਮਿਤੀ 4 ਨਵੰਬਰ, 1916, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸੀ-

ਲਾਇਲ ਦੀ ਬੰਦੋਬਸਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਰੱਖਤ ਜੋ ਕਿ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਹੁਣ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਦਖਿਲ ਬਚ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਮਿਸਟਰ ਐਂਡਰਸਨ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ।"

ਇਸ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਗੂੜ੍ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਮਿਸਟਰ ਜੇ.ਐਫ. ਮਿਸ਼ੇਲ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜੋ ਉਸੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 26 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ-

“ਹਰੇਕ ਟਿੱਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਰਖਤ ਦੀ ਫਾਈਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਖਤਾਂ ਬਾਰੇ ਹਰੇਕ ਨੋਟ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ 1868 ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲੱਭੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਫੀਲਡ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਜੋ ਉਸ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ; ਇਹਨਾਂ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਲਾਇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਸ਼ੇਲ ਜਿਸ ਨੇ 1868 ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਸਮਰਥਿਤ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ; ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਛੋਟੇ ਵੱਖਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਫੀਲਡ ਨੰਬਰਾਂ ਨਾਲ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ, ਮੌਜੂਦਾ ਫੀਲਡ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਫਿਰ ਮਿਸ਼ੇਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ- ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਨੇ 1868 ਤੋਂ ਰੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਹਰੀ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪੁਰਕਿਰਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ 1868 ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਇਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਵੈਧਤਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਸਿੱਟਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਅਤੇ ਦਰਦਨਾਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੁਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦਾ ਮੁੜ ਸੂਟ ਇੱਕ ਇੰਤਕਾਲ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਫੀਲਡ ਨੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਖਤਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪਰਿਵਰਤਨ ਮਿਸਟਰ ਮਿਸ਼ੇਲ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ (ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਡੇਹਰਾ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿੱਚ- ਜਿਸਦਾ ਮੇਰਾ ਧੰਨਵਾਦ ਹੈ) ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ।"

ਇਹੀ ਬਿਆਨ 1924-25 ਦੇ ਕਾਂਗੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗਜ਼ਟੀਅਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਰਾਏ ਬਹਾਦਰ ਅਰਜਨ ਦਾਸ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 321 ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂ।

:

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਵਿਚ ਜੰਗਲਾਂ, ਖੱਡਾਂ ਅਤੇ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ- ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ v. ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"42 (1) ਜਦੋਂ ਨਵੰਬਰ, 1871 ਦੇ ਅਠਾਰਵੇਂ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ-ਆਫ-ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜੰਗਲ, ਖੱਡ, ਲਾਵਾਰਿਸ, ਬੇਕਾਬੂ, ਉਜਾੜ ਜਾਂ ਬੇਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕ ਵਿਆਜ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

"(2) ਜਦੋਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ-ਆਫ-ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਖੱਡ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਤਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਭੂਮੀ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਫਿਰ ਉਪਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

"42 (4) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜੰਗਲ, ਖੱਡ, ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਵਿਆਜ

ਤਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।" ਸਾਬਕਾ ਡੀ. 7 ਮਿਸਟਰ ਦੁਆਰਾ 1861 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰ, ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਿੰਡ ਦੇ ਰਿਵਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤੂਰ-ਉਲ-ਅਮਾਲ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ. ਲਾਇਲ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ। ਪੈਰਾ 4 ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਅਤੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ-

"ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੰਜਰ (ਬੇਕਾਰ) ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ

ਇਸ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਆਖਰੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਖੇਵਟਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੱਖੀ-ਇੱਕ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਭੇਡਾਂ-ਬੱਕਰੀਆਂ ਚਰਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ। ਜੰਗਲ ਅਤੇ ਬੰਜਰ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਵਧਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਸਾਬਕਾ ਡੀ. 6 ਸਾਲ 1891-92 ਲਈ ਵਜ਼ੀਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼ ਹੈ। ਪੈਰਾ 11 ਨਜ਼ੁਲ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਲਾਵਾਰਿਸ ਜਾਇਦਾਦ, ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਛੱਡੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ, ਘਿਰਾਬਾਦ ਜ਼ਮੀਨ, ਪੱਥਰ ਦੀਆਂ ਖੱਡਾਂ, ਖੰਡਰਾਂ, ਪੁਰਾਤਨ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਵੈ-ਚਾਲਤ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

“ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਆਪੋ-ਆਪਣਾ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਰੱਖਤ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੰਜਰ, ਗਹਿਰ ਮਕਬੂਜ਼ਾ (ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ) ਜੋ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਟੇਕਾ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਮਾਲੀਆ ਜਾਂ ਬੰਦ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫਲਦਾਰ ਅਤੇ ਬੰਜਰ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਲਾਭ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੰਨੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬੀਜਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਇਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਨਜ਼ੁਲ ਜਾਇਦਾਦ ਖੁਦ-ਬ-ਖੁਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਧੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਾਧੂ ਅਧਿਕਾਰ- ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹ ਸਭ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਬੰਦੋਬਸਤ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਨਹਯਾਰਾ ਖਰੇਤਰੀ ਜਾਂ ਧਰਮਸਾਲ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਸਲੇਟ ਖੱਡਾਂ ਅਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਬੰਜਰਾਂ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲੀਆ ਪੁਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਖੱਡ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਆਰਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਉੱਗ ਰਹੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁਦਈਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਬਕਾ ਡੀ. 4 1912 ਦੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦਾ ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ-

"ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਬੰਜਰ ਘਿਰ ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸ਼ਮੀਲਤ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਤਿਲਕਾ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜੰਗਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਵੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1868 ਦੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਪੇਪਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲੀਆ, ਪਰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਵੱਖਰੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ

ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਦਰੱਖਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਦੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਬੀਜਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 322-ਜੰਗਲਾਤ, ਮਿਤੀ 4 ਨਵੰਬਰ, 1916 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਖਸਰੇ ਦੇ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨੰਬਰ ਪਿਛਲੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਮੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਸਰਾ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਐਂਟਰੀਆਂ ਇੰਤਕਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹਰੇਕ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ, ਇਤਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਮਿਤੀ 29 ਜਨਵਰੀ, 1918-

ਐਲ ਮਿਡਲਟਨ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰ। ਕਾਂਗੜਾ।"

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਸਾਬਕਾ ਡੀ. 5 ਇਸ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਲਈ ਹੈ-

ਪੰਜਾਬ "ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਸੂਬਾ ਨੰਬਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ- ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ-

ਫਿਰ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ ਜੋ ਹੁਣ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹਨ..

ਇਹ ਇੱਕ ਪਰਿਵਰਤਨ Exs.D ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੈ. 2 ਅਤੇ ਡੀ. 3 ਅਤੇ ਮੈਂ ਮਾਲ ਅਫਸਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“ਅੱਜ ਇਹ ਇੰਤਕਾਲ ਨਿਹਾਲੂ, ਸੰਕਰ, ਚੌਧਰੀ, ਖਜ਼ਾਨਾ, ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਗੰਗੂ (ਇਹ ਕੁਝ ਮੁਦਈਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜ-ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਨ) ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ * * 28 ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ 669 ਕਨਾਲਾਂ ਅਤੇ 18 ਮਰਲੇ ਦੇ ਪਲਾਟ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਆਪੋ-ਆਪਣਾ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।”

ਸਾਲ 1912 ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਵਜ਼ੀਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼ ਸਾਬਕਾ. ਡੀ. 4 ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਮਿਡਲਟਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਅਪੀਲਾਂ ਵੀ ਸੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਐਕਸ.ਡੀ. ਵਿਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, 5 ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਮਿਸ ਸਨ ਜਾਂ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਸਨ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਦਰਖਤਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇੰਤਕਾਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਪੱਖੀ ਜੇ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਗਏ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼ ਵੀ ਜੋ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1917 ਵਿੱਚ ਮਿਸਟਰ ਲਾਇਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 1868 ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਅਤੇ 1868 ਦੇ ਨਕਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ। ਮਿਸਟਰ ਮਿਡਲਟਨ ਦੁਆਰਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦਾ ਸਮਾਂ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਦੋਹਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜੋ "ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ 1858 ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਖੋਜ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਦਰਦਨਾਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਿਆਨ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਾ।" (ਦੇਖੋ ਸਫ਼ਾ 321 ਕਾਂਗੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਗਜ਼ਟੀਅਰ, 1924-25)। ਇਸ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹਨਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ ਮੰਗੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇੰਤਕਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਸਹੀ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਇੰਦਰਾਜ

ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪੂਰੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਨਾਲ.

ਐਰਿਕ ਵੈਸਟਨ, ਸੀ.ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

[ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਦਾ ਨੋਟ-ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।]

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ,

ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ
ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Name of Translator: Sh. Pintu Kumar